

ПРАКТИКО ЗОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ:

ДОСВІД ТЕОРЕТИКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

ЧЕРВ'ЯКОВА Н. І.

УДК 378.14

ПРОЦЕС модернізації системи вищої педагогічної освіти на сучасному етапі агрегується зі світовими тенденціями щодо впровадження нової освітньої парадигми, зорієнтованої на професіоналізацію підготовки майбутніх фахівців педагогічної галузі на засадах практико зорієнтованого підходу, спрямованого на формування в них загально-професійних та спеціальних компетентностей, розвиток професійно-педагогічної та соціально-трудової мобільності, конструктивного мислення, здатності адаптуватися до мінливих умов навчально-виховної діяльності в освітніх закладах та ефективно розв'язувати широке коло професійно-педагогічних завдань і ситуацій.

У контексті компетентнісного, праксеологічного, практико зорієнтованого підходів особливої значущості набуває теоретичне узагальнення та обґрунтування шляхів упровадження оптимальних стратегій організації навчального процесу у ВНЗ, що забезпечують орієнтацію підготовки майбутніх учителів на цінності та завдання майбутньої професійної діяльності. При цьому нагальною постає проблема трансформації мети професійної підготовки майбутніх учителів із суто навчально-пізнавальної в професійно-контексту; змісту – зі знаннево-сцієнтичного в

особистісно та практико зорієнтований; форм та методів – з авторитарно уніфікованих у демократично-варіативні.

Необхідність вирішення цієї актуальної проблеми – гармонійного поєднання теорії і практики, академічної, фундаментальної освіти з практико зорієнтованою підготовкою майбутніх фахівців педагогічних спеціальностей у вищих навчальних закладах – перманентно представлена в науково-педагогічному дискурсі.

Як свідчить аналіз наукової літератури, розробці питань практико зорієнтованої спрямованості професійної підготовки майбутніх педагогів сприяла дискусія щодо розв'язання проблеми поєднання теорії та практики, яка, на думку широкого кола дослідників, є метою, контекстом і середовищем для практико зорієнтованої освіти, а власне практико зорієнтований підхід передбачає певне відчуження від теоретичних знань, занурення в практичну реальність та активне включення в процес усвідомленої діяльності в професійно зорієнтованому середовищі.

Гене́за практико зорієнтованого підходу до професійної підготовки майбутніх педагогів віддзеркалює процес зміни різних моделей педагогічної освіти та характеризує періоди домінування або академічної (фундаментальної), або практико зорієнтованої, або змішаної системи підготовки

студентів до майбутньої професійної діяльності.

Практико зорієнтована спрямованість не є принципово новою особливістю організації навчального процесу. Лідером у цій галузі з трьохсотрічним досвідом (з 70-х років XVIII ст.) по праву вважають США, де було обґрунтовано й розроблено концептуальні положення прагматичної педагогіки Джона Дьюї (1829 – 1952 рр.), який проголосив основним „поведінковий підхід”, підкреслюючи тим самим чітку орієнтацію результатів освіти на формування здатності їхнього застосування на практиці після закінчення навчального закладу. Учений наголошував, що потрібно навчати не суми знань, а способів мислення, розвивати творчі здібності (уміння застосовувати знання в різних ситуаціях, включаючи й самостійну постановку завдання, а також пошук нових способів вирішення завдань), підвищувати професійну майстерність (вільне здійснення діяльності в професійних стандартних і нестандартних ситуаціях), здобувати нові знання із практичної діяльності та власного досвіду [15].

За результатами теоретичного аналізу розвитку ідеї співвідношення теорії та практики в процесі фахової підготовки студентів різних галузей установлено, що вона має міждисциплінарний характер. Так, філософські положення взаємозв'язку теорії і практики в процесі розвитку людського буття розглядали Г. Гегель, В. Ільїн, І. Кант, С. Лебедєв, М. Мамардашвілі, В. Стьопін, Г. Щедровицький, Б. Юдін та ін., які дійшли загального висновку, що теорія без практики – мертва й безплідна, а практика без теорії – марна та згубна.

Психологічні засади предметної, практичної діяльності учнівської молоді та студентів у процесі навчання обґрунтували Л. Виготський, П. Гальперін, В. Давидов, Д. Ельконін, Г. Костюк, О. М. Леонтєв, С. Рубінштейн, Н. Тализіна та ін. Психологічний контекст проблеми співвідношення теорії й практики професійної освіти, розвитку компетентності майбут-

нього фахівця як єдності знання та досвіду репрезентовано в працях К. Абульханової-Славської, В. Гінецинського, І. Зимньої та ін.

Науково-теоретичні засади практичної спрямованості професійної освіти обґрунтовано такими дослідниками, як С. Батишев, М. Віленський, С. Гончаренко, В. Ледньов, М. Нікандров, Н. Ничкало, О. Новиков, П. Образцов, В. Сластьонін, С. Смирнов, А. Уман та ін. [6]. Ставиться завдання оновлення професійної освіти на компетентнісній основі через посилення практичної спрямованості професійної освіти при збереженні її фундаментальності (В. Байденко, В. Болотов, В. Сериков та ін.).

Проблемам практико зорієнтованого навчання присвячено праці вітчизняних та зарубіжних науковців – О. Антонової, Н. Басалаєвої, О. Бірченко, Д. Варнеке, А. Вербицького, О. Дубасенюк, Н. Житник, Г. Іванюк, О. Костюніної, О. Котикової, Г. Ковальчук, С. Коп'євої, Н. Матюшенко, І. Пальшкової, С. Полісадова, Т. Пушкарьової, Л. Солянкіної, Ф. Ялалова; Л. Дрейк (P. Drake), П. Гріммет (P. Grimmett), А. Кастлінг (A. Castling), Я. Кейн (I. Kane), Дж. Петті (G. Petty), П. Рамсден (P. Ramsden), Я. Ріс (I. Reece), В. Робінсон (V. Robinson), Е. Томас (E. Thomas), С. Уокер (St. Walker), Д. Фіш (D. Fish), Д. Шон (D. Schon) та ін., у яких автори наголошують на необхідності активного включення студентів у всі види практико зорієнтованої діяльності [1; 7; 9; 11; 13].

Практико зорієнтовані методи в сучасній дидактиці вищої школи розкрито в працях А. Алексюка, С. Архангельського, Г. Атанова, В. Загвязинського, А. Коржуєва, В. Попкова, М. Смагіної, Д. Чернілевського. Як показують дослідники, застосування практико зорієнтованих методів в освітньому процесі ВНЗ дозволяє ефективно долати протиріччя між теорією і практикою, знижує період професійної адаптації випускників вишів, підвищує зацікавленість і активність майбутніх фахівців на заняттях [16].

Аналіз зарубіжного досвіду реалізації практико зорієнтованого підходу в процесі підготовки майбутніх фахівців засвідчив, що

найбільший потенціал притаманний таким міжнародним освітнім практикам, як модель дуального навчання (Німеччина), „Всесвітня ініціатива CDIO” (США), моделювання предметного та соціального змісту професійної праці в навчальному процесі SEED (Швеція), модель вільних мистецтв та наук (*liberal arts and sciences*) (США), модель „корпоративного університету” (США), прикладний бакалавріат (Росія), педагогіка практико зорієнтованої освіти (*Practice-Based Education Pedagogy*) (Австралія) [15]. Певний інтерес для нас мають також результати наукових досліджень С. Бобракова (особливості практико зорієнтованої професійної підготовки магістрів освіти в університетах Німеччини), Ю. Новикової (практико зорієнтований підхід до професійної підготовки британського вчителя (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) та ін. [4].

Проблему технологізації практико зорієнтованої підготовки майбутніх фахівців репрезентовано в контексті сучасних освітніх, зокрема професійно зорієнтованих, технологій навчання (В. Беспалько, В. Боголюбов, М. Віленський, І. Дичківська, О. Заїр-Бек, М. Кларін, М. Левіна, О. Майер, О. Пехота, Є. Полат, О. Пометун, С. Ромашина, С. Сисоєва; А. Каслінг (A. Castling), Дж. Петті (G. Petty), Е. Поллард (A. Pollard), Дж. Рассел (J. D. Russell) та ін.). Практико зорієнтовані технології розглядали Н. Байдикова, С. Берліна, Л. Вітвицька, О. Ігна, І. Ісаєва, І. Крузе, Т. Парфьонова, Т. Попова, А. Рижков, Є. Шиянов та ін. [6; 8; 10; 14].

Незважаючи на те, що практико зорієнтований підхід є предметом наукових досліджень багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, його методологічні, теоретичні й технологічні аспекти недостатньо схарактеризовані, структуровані та обґрунтовані. У більшості наукових праць зазначений підхід представлено як загальний компонент процесу професійної підготовки.

Проблема практико зорієнтованих технологій реалізації практичної спрямо-

ваності в процесі сучасної професійно-педагогічної освіти ще не отримала достатньої теоретичної й методичної розробки. У педагогічній теорії фактично відсутня цілісна характеристика сутнісних ознак професійно зорієнтованих технологій, недостатньо розкрито їхній розвивальний потенціал, відсутня класифікація, не обґрунтовано педагогічні умови ефективного впровадження з метою підвищення якості підготовки фахівців у різних галузях освітньої практики.

Виходячи з цього, здійснення теоретико-експериментального дослідження практико зорієнтованих технологій професійної підготовки майбутніх педагогів, вивчення їхнього впливу на становлення майбутнього фахівця залишається актуальною проблемою педагогіки й потребує розв'язання.

Мета статті – з'ясувати та висвітлити сутність, педагогічні можливості, номенклатуру практико зорієнтованих технологій та особливості їхнього застосування в процесі фахової підготовки майбутніх педагогів.

Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчив, що автори виокремлюють різні підходи й напрями дослідження та реалізації практико зорієнтованої освіти, які розрізняються за ступенем охоплення елементів освітнього процесу, за змістом та функціями студентів і викладачів системи практико зорієнтованого навчання.

Перший, найбільш вузький, підхід пов'язаний з формуванням професійного досвіду студентів при зануренні їх у професійне середовище під час навчальної, виробничої й переддипломної практики [2; 3; 13].

Другий підхід (П. Образцов та ін.) передбачає використання професійно зорієнтованих технологій навчання й методик моделювання фрагментів майбутньої професійної діяльності на основі використання можливостей контекстного вивчення профільних і непрофільних дисциплін (А. Вербицький). Його реалізація спрямована на формування в студентів компетенцій, а також особистісних якостей, які забезпечують ефективне виконання

функційних обов'язків відповідно до обраної професії [5; 6].

Третій, найбільш широкий, підхід ґрунтовно сформулював Ф. Ялалов у контексті діяльнісно-компетентної парадигми, згідно з якою практико зорієнтовану освіту спрямовано на оволодіння студентами, окрім знань, умінь та навичок, досвіду практичної діяльності з метою набуття професійно та соціально значущих компетентностей, що забезпечує активність студентів, формування в них особистісних смислів щодо оволодіння майбутньою професійною діяльністю, умотивованість щодо теоретичного матеріалу, зумовлену потребами вирішення практичного професійно зорієнтованого завдання [17].

Окрім зазначених напрямів, автор указує, що в системі вищої освіти доцільними є також підхід, пов'язаний зі створенням у ВНЗ інноваційних форм професійної зайнятості студентів з метою виконання ними реальних науково-практичних і дослідно-виробничих робіт відповідно до профілю навчання, а також створення умов для набуття знань, умінь і досвіду при вивченні навчальних дисциплін з метою формування в студента вмотивованості та усвідомленої необхідності набуття професійної компетенції впродовж усього періоду навчання у виші [8; 11].

Узагальнення й систематизація концептуальних положень науково-педагогічної літератури та вивчення освітньої практики підготовки майбутніх педагогів засвідчили, що змістовний компонент професійної підготовки останнім часом усе більше й більше стає практико зорієнтованим за рахунок включення в освітньо-професійні програми відповідних навчальних предметів, спецкурсів, практикумів, окремих блоків у традиційні навчальні дисципліни, що забезпечують компетентнісний розвиток студентів. Разом з тим технології навчання поки що переважно мають або репрезентативно-інформаційний, або когнітивно спрямований характер. Розв'язання цього протиріччя породжує необхідність проведення теоретико-експериментального

дослідження практико зорієнтованих технологій професійної підготовки майбутніх педагогів.

Ми поділяємо думку авторів, які вважають, що найбільш ефективним напрямом реалізації практико зорієнтованого підходу є впровадження практико зорієнтованих технологій навчання, що репрезентують професійний контекст майбутньої діяльності як фахівця та сприяють формуванню в студентів значущих для майбутньої професійної діяльності якостей особистості, а також знань, умінь і навичок, які забезпечують якісне виконання функційних обов'язків за обраною спеціальністю. У зв'язку з цим ставиться низка пріоритетних завдань щодо оновлення і змісту освіти через посилення її практичної спрямованості при збереженні фундаментальності, і процесуальних компонентів та етапів професійно-педагогічної підготовки майбутніх педагогів на засадах її технологізації.

В умовах нової компетентної парадигми провідними технологіями стають практико зорієнтовані, які забезпечують перехід від дисциплінарної до міждисциплінарної, інтегрованої організації змісту навчання; від адаптивної до креативної форми активності, формування нового типу мислення, оволодіння комплексними вміннями щодо організації навчально-виховного процесу в різних закладах освіти.

Дидактичні характеристики цих технологій полягають у проблемній структурі подання навчальної інформації; індивідуальному підході до врахування навчальних можливостей студентів; реалізації під час навчальних занять продуктивних форм діяльності (проектування, моделювання, конструювання, розв'язання компетентнісних завдань тощо), домінуванні демократичних форм, тобто діалогових і фасилітаційних форм організації та супроводу процесу навчання.

Практико зорієнтовані технології характеризуються наявністю чітко й діагностично поставленою метою, мотиваційним забезпеченням, коректно вимірюваним результатом; представленням змісту у вигляді системи пізнавальних і

практичних завдань, що утворюють орієнтовну основу способів їх вирішення; алгоритмом, що репрезентує послідовність, логіку та етапи діяльності студентів і викладачів; індивідуально-груповою диференціацією різних видів діяльності студентів (навчально-пізнавальної, квазі-професійної та навчально-професійної) із зазначенням способів взаємодії всіх учасників освітнього процесу на кожному його етапі. Рефлексія як системоутворювальний чинник практико зорієнтованих технологій забезпечує розвиток особистості майбутнього педагога, сприяє усвідомленню себе суб'єктом і творцем власної стратегії професійної поведінки, яка має поліваріантний характер.

За результатами наукового пошуку встановлено, що на сьогодні існує велика чисельність технологій навчання, які можна віднести до практико зорієнтованих: технології інтерактивного навчання; технології проблемного, ігрового та контекстного навчання; технологія критичного мислення, кейс-технологія, проектна технологія, технологія позиційного навчання, технологія задачного навчання, технологія навчання через дослідження, тренінгові технології, інформаційно-комунікаційні технології, портфоліо, педагогічна майстерня та ін.

З метою вивчення практико зорієнтованих технологій, що мають пріоритетне значення для формування професійної компетентності майбутніх педагогів, їхнього групування, а також виявлення рівня готовності викладачів ВНЗ, магістрантів та студентів випускних курсів педагогічних спеціальностей до використання зазначених технологій, у межах експериментального дослідження проведено анкетування, у якому взяли участь 236 респондентів.

На першому етапі викладачам запропонували заповнити „Діагностичну карту педагога”. У загальному переліку практико зорієнтованих технологій необхідно було вказати технології, які вони застосовують постійно, системно, можуть поділитися досвідом; уживають обмежено, фрагмен-

тарно, мають труднощі щодо використання; знають тільки теоретично; не знають, не застосовують.

За результатами анкетування встановлено, що частіше за все викладачі використовують такі технології, як інтерактивні (86,3%), ігрові (60,5%), проблемно-пошукові (55,2%), проектну технологію (40,1%), ІКТ (38,5%). Обмежено – технологію розв'язання професійно-педагогічних задач, моделювання предметного та соціально-педагогічного змісту професійної діяльності педагога, кейс-технологію, технологію критичного мислення. Фактично не використовують і не обізнані щодо таких технологій, як технологія позиційного навчання, технологія навчання як дослідження, навчання через волонтерство (Service-Learning), віртуальний дидактико-методичний практикум, модеративний семінар, педагогічна майстерня.

На другому етапі відбулося ознайомлення учасників експерименту з інформацією про практико зорієнтовані технології. Для викладачів проведено модеративний семінар, семінар-тренінг, майстер-клас (Н. Гавриш, Н. Черв'якова, С. Бадер). Студенти і магістранти знайомилися з практико зорієнтованими технологіями в межах навчальних курсів („Теорія і методика викладання дошкільної педагогіки”, „Теорія і методика викладання педагогіки початкової школи” та ін.). Після чого всі категорії респондентів (викладачі, магістранти та студенти) здійснили оцінювання запропонованих технологій з погляду їхньої значущості для практико зорієнтованої підготовки та впливу на ефективність формування професійної компетентності майбутніх фахівців педагогічних спеціальностей (учителів початкових класів, вихователів ДНЗ, соціальних педагогів, практичних психологів). За результатами опрацювання отриманих даних встановлено значущість практико зорієнтованих технологій за ступенем впливу на ефективність процесу формування професійної компе-

Результати оцінювання значущості професійно зорієнтованих технологій викладачами, магістрантами та студентами ВНЗ

Назва технології	Факторна вага	Рангове місце
Технологія контекстного навчання	0,75	1
Технологія задачного навчання	0,72	2
Кейс-технологія	0,69	3
Технологія проектного навчання	0,68	4
Технологія навчання через дослідження	0,62	5
Технології тренінгового навчання	0,60	6
Технології ігрового навчання	0,58	7
Технології інтерактивного навчання	0,55	8
ІКТ	0,54	9
Портфоліо	0,50	10
Технологія проблемного навчання	0,47	11
Технологія розвитку критичного мислення	0,44	12
Технологія позиційного навчання	0,40	13
Педагогічна майстерня	0,39	14

Аналіз результатів експериментального дослідження виявив певне протиріччя між правильним, адекватним розумінням й усвідомленням ролі та значущості конкретних практико зорієнтованих технологій для формування професійної компетентності майбутніх педагогів і недостатньою готовністю викладачів до застосування зазначених технологій у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу. Одним з головних шляхів подолання цього протиріччя, на наш погляд, є руйнування стереотипу мислення викладача щодо організації процесу навчання: перейти від технології передачі знань до технології навчання з набуттям досвіду. Крім цього, важливим є: підвищення професійно-методичної компетентності викладача; розвиток довгострокових взаємно зацікавлених зв'язків з освітніми організаціями за профілем навчання; залучення студентів до виконання грантів, наукових досліджень, реальних проектів тощо.

Розв'язання цих завдань лежить у площині теоретичного обґрунтування

організаційно-педагогічних умов упровадження технологій практико зорієнтованого навчання та розробки дидактико-методичного й ресурсного забезпечення та психолого-педагогічного супроводу реалізації практико зорієнтованих технологій в освітньому процесі сучасного вищого навчального.

Аналіз наукових публікацій, присвячених проблемі практико зорієнтованого підходу до підготовки майбутніх педагогів, результати теоретико-експериментального дослідження доводять пріоритетність і доцільність використання практико зорієнтованих технологій з метою формування професійної компетентності та готовності фахівців педагогічних спеціальностей до професійної діяльності. З'ясовано, що освітньо-розвивальний потенціал практико зорієнтованих технологій спрямований на створення професійного контексту майбутньої діяльності, посилення практичної спрямованості професійної підготовки при збереженні її фундаментальності, що

забезпечує міждисциплінарну інтеграцію змісту навчання, формування нового типу конструктивного мислення, оволодіння практичними вміннями організації навчально-виховного процесу в різних закладах освіти.

Подальшої розробки потребує проблема класифікації практико зорієнтованих технологій, визначення педагогічних умов їхнього впровадження, висвітлення шляхів використання зарубіжного досвіду практико зорієнтованої підготовки майбутніх педагогів в умовах вітчизняної освітньої практики.

Література

- 1. Антонова О. Є.** Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя / О. Є. Антонова // Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во Рута, 2016. – С. 262–285.
- 2. Байбородова Л. В.** Практико-орієнтований підхід к подготовке будущих педагогов / Л. В. Байбородова // Ярослав. пед. вестн. – 2015. – № 1. – Т. II (Психолого-педагогические науки). – С. 47–52.
- 3. Берлина С. А.** Практикоориентированные технологии профессиональной подготовки педагогов-психологов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Берлина Светлана Анатольевна. – М., 1999. – 200 с.
- 4. Бобраков С. В.** Практико-орієнтована спрямованість професійної підготовки вчителів у вищих навчальних закладах Німеччини : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Бобраков Сергій Вікторович. – Луганськ, 2014. – 200 с.
- 5. Вербицкий А. А.** Педагогические технологии контекстного обучения : науч.-метод. пособие / А. А. Вербицкий. – М. : РИЦ МГГУ им. М. А. Шолохова, 2010. – 55 с.
- 6. Виленский М. Я.** Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе / М. Я. Виленский, П. И. Образцов, А. И. Уман. – М. : Пед. о-во России, 2004. – 192 с.
- 7. Житник Н. В.** Практико-орієнтована підготовка фахівців в умовах регіонального вищого навчального закладу / Н. В. Житник // Професійна освіта: проблеми і перспективи. – 2015. – Вип. 9. – С. 29–35.
- 8. Иванов В. О.** Практико-орієнтовані технології в інженерній освіті : навч. посіб. / В. О. Иванов, Д. В. Криворучко, О. В. Купенко. – Х. : НТМП, 2015. – 140 с.
- 9. Иванюк Г.** Практико зорієнтована підготовка майбутнього вчителя початкової школи / Г. Иванюк, В. Дем'яненко // Освітологічний дискурс. – 2016. – № 2(14). – С. 137–152.
- 10. Игна О. Н.** Ключевые практико-ориентированные технологии профессионально-методической подготовки учителя [Электронный ресурс] / О. Н. Игна // Письма в Эмиссия. Оффлайн (The Emissia. Offline Letters) : электрон. науч. журн. – СПб., 2013. – Режим доступа : <http://www.emissia.org/offline/-2013/1995.htm>.
- 11. Котикова О. М.** Практико-орієнтована психолого-педагогічна підготовка майбутніх юристів : монографія / О. М. Котикова ; ДВНЗ „Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. – К. : КНЕУ, 2010. – 343 с.
- 12. Матюшенко Н. В.** Практико-ориентированная подготовка будущих учителей гуманитарного профиля средствами продуктивных технологий / Н. В. Матюшенко // Наука і освіта : Психологія. – 2014. – № 5. – С. 242–248.
- 13. Пальшкова І. О.** Практико-орієнтований підхід у формуванні професійно-педагогічної культури майбутніх вчителів початкових класів: теоретико-методологічний аспект : монографія /

І. О. Пальшкова. – О. : Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 339 с.

14. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : ВД „ЕКМО”, 2011. – 324 с.

15. Тарев Б. В. Практико-орієнтований підхід в підготовке студентів: аналіз зарубіжного опыта / Б. В. Тарев // Вопросы методики преподавания в вузе. – 2015. – Т. 4. – № 18. – С. 36–45.

16. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе : учеб. пособие для вузов / Д. В. Чернилевский. – М. : ЮНИТА-ДАНА, 2002. – 437 с.

17. Ялалов Ф. Деятельностно-компетентностный подход к практико-ориентированному образованию / Ф. Ялалов // Высшее образование в России. – 2008. – № 1. – С. 89–93.

* * *

Черв'якова Н. І. Практико орієнтовані технології професійної підготовки майбутніх педагогів: досвід теоретико-експериментального дослідження

У статті розкрито генезу практико орієнтованого підходу до підготовки майбутніх педагогів, міждисциплінарний характер проблеми взаємозв'язку теорії і практики в контексті професійної підготовки майбутніх педагогів; міжнародні освітні практики реалізації практико орієнтованого підходу у ВНЗ. Доведено, що найбільш ефективним напрямом реалізації практико орієнтованого підходу є впровадження практико орієнтованих технологій навчання, що репрезентують професійний контекст майбутньої діяльності, характеризуються діагностично поставленою метою, мотиваційним забезпеченням, коректно вимірюваним результатом, представленням змісту у вигляді системи пізнавальних і практичних професійно орієнтованих завдань, послідовною

диференціацією провідних видів діяльності студентів (навчально-пізнавальної, квазі-професійної та навчально-професійної). Визначено номенклатуру практико орієнтованих технологій та перелік технологій, що мають пріоритетне значення для підвищення якості професійної підготовки майбутніх педагогів: технології контекстного, задачного, ігрового навчання та навчання через дослідження, кейс-технологія, метод проекту, тренінг.

Ключові слова: майбутні педагоги, практико орієнтований підхід, міжнародні освітні практики практико орієнтованого підходу, практико орієнтовані технології, номенклатура практико орієнтованих технологій.

Червякова Н. И. Практико-ориентированные технологии профессиональной подготовки будущих педагогов: опыт теоретико-экспериментального исследования

В статье раскрыт генезис практико-ориентированного подхода к подготовке будущих педагогов, междисциплинарный характер проблемы взаимосвязи теории и практики в контексте профессиональной подготовки будущих педагогов; международные образовательные практики реализации практико-ориентированного подхода в вузе. Доказано, что наиболее эффективным направлением реализации практико-ориентированного подхода является внедрение практико-ориентированных технологий обучения, которые раскрывают профессиональный контекст будущей деятельности, характеризуются диагностически поставленной целью, мотивационным обеспечением, корректно измеряемым результатом, представлением содержания в виде системы познавательных и практических профессионально ориентированных задач, последовательной дифференциацией ведущих видов деятельности студентов (учебно-познавательной, квази-

профессиональной и учебно-профессиональной). Определено номенклатуру практико-ориентированных технологий и перечень технологий, имеющих приоритетное значение для повышения качества профессиональной подготовки будущих педагогов: технологии контекстного, задачного, игрового обучения и обучения через исследование, кейс-технология, метод проекта, тренинг.

Ключевые слова: будущие педагоги, практико-ориентированный подход, международные образовательные практики практико-ориентированного подхода, практико-ориентированные технологии, номенклатура практико-ориентированных технологий.

Cherviakova N.I. Practical oriented technologies of the future teachers' occupational training: experience of the theoretical and experimental research

In the conditions of Ukraine's integration into the world education space the problem of increasing of the quality of the future teachers' occupational training on the base of implantation of the concept ideas of the practical oriented approach which is directed to the professional competence forming, development of the occupational mobility, structural thinking, readiness for solution of the professional and pedagogical tasks is actualized in the changeable conditions of the educative process of the modern school.

The genesis of the practical and oriented approach for the future teachers' training which reflects the process of the changes of the academic, practical and oriented, mixed models of the occupational pedagogical education, interdisciplinary character of the problem of interconnection of the theory and practice in the context of the future teachers' occupational training, international education practices of the practical oriented approach realization in the higher educational establishments is disclosed

in the article.

It is proved that the most effective approach of the practical oriented approach realization is implementation of the practical and oriented technologies; they represent the professional context of the future activity, they are characterized by the diagnostic aim, motivated providence, correctly measured result, introduction of the content by means of the system of the informative and practical professional oriented tasks, consecutive differentiation of the leading kinds of the students' activity (educational, quasiprofessional, educative and professional), and they help to develop the future teacher's personality, to perceive oneself as a subject and a creator of the own strategy of the occupational behavior.

The classification of the practical and oriented technologies and the list of them are defined; they have the priority meaning for increasing of the quality of the future teachers' occupational training: the technologies of the context, problem, game teaching and teaching through the research, case-technology, project method, training.

Key words: future teachers, practical oriented approach, world education practice of the practical oriented approach, practical oriented technologies, classification of the practical oriented technologies.

Стаття надійшла до редакції 13.05.2017 р.

Прийнято до друку 14.06.2017 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Савченко С.В.